

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรัก

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/57

ณ โครงการร้อยใจรัก บ้านห้วยसान

ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกล้วย
อ.ภูซาง จ.พะเยา
ระหว่างวันที่ 29 – 30 พฤษภาคม 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 57 วันที่ 29 – 30 พฤษภาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 57 คน

จาก อบต.ทุ่งกล้วย อ.ภูซาง จ.พะเยา

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัดจำนวน 19 อำเภอ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้ที่มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และ ขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยโครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเองและประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยการดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้น จนนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้ อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยน้ำลงพื้นที่ แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และ ชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับ หน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : อ่างพวงขอยซีเมนต์มีอายุการใช้งานกี่ปี

ตอบ : มีอายุการใช้งานที่ยาวนานและคงทนกว่าแบบอ่าง พวงพลาสติก ซึ่งอายุการใช้งานอยู่ที่ 25-30 ปี

คำถาม : ทำไมในการเดินท่อถึงไม่ฝังลงใต้ดินให้หมด

ตอบ : ในการวางท่อถ้าเราฝังลงดิน หากเกิดท่อแตก หรือ ดินสไลด์จะทำให้การดูแล บำรุงรักษายาก

คำถาม : อัตราส่วนในการผสมดินกับปูนปอร์ตแลนด์เพื่อทำ อ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์มีส่วนผสมอย่างไรบ้าง

ตอบ : ปูน 1 ถุง ผสมกับดิน 50-60 บุงก็

คำถาม : การใช้ระบบกัลกน้ำ แรงดันของน้ำจะแรงหรือไม่

ตอบ : แรง เพราะในอ่างพวงขอยซีเมนต์ที่เป็นอ่างตัวอย่าง ทางโครงการใช้ระบบสปริงเกอร์ หากน้ำไม่แรงพอจะไม่ สามารถใช้ระบบสปริงเกอร์ได้เลย

คำถาม : สาเหตุที่โครงการจะขยายผลการขุดอ่างพวงเพิ่ม ในบริเวณหมู่บ้านใกล้เคียงเพิ่มอีก 50 อ่าง ทำไมถึงใช้แรงงานคน ขุด ทำไมไม่ใช้รถแบ็คโฮในการขุด

ตอบ : การใช้รถแบ็คโฮขุดจะทำให้เงินเข้าไปอยู่กับผู้รับเหมาหมด แต่หากเป็นการจ้างแรงงานชาวบ้านจะทำให้เป็นการกระจาย รายได้ลงสู่ชุมชนทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

คำถาม : ท่อน้ำที่ใช้ต่อระบบน้ำเพื่อมาใช้ในการอุปโภคบริโภคนี้ ใช้ท่อ PVC หรือ ท่อ PE

ตอบ : ใช้ทั้ง 2 อย่าง เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเขาสูงชัน ใช้ PVC ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่ราบ ส่วนท่อ PE ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่เขา จะมัดติดกับต้นไม้ไว้

คำถาม : หากทำอ่างพวงขอยซีเมนต์เสร็จ กว้างถึงจะเติมน้ำลงบ่อได้

ตอบ : หากทำเสร็จแล้วก็เติมได้เลย เพราะหากปล่อยไว้นานจะทำให้ อ่างรั่วหรือซึมได้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับ ตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ไข ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการ แบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริม ปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : หากปลูกมะม่วงนวลคำแล้วราคาไม่ดี เราจะสามารถนำพันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้มาเปลี่ยนยอดได้หรือไม่

ตอบ : สามารถเปลี่ยนได้ เปลี่ยนได้ทุกสายพันธุ์

คำถาม : พื้นที่ของกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งผลผลิตให้กับบริษัทรับซื้อมะม่วง มีพื้นที่เพียงพอที่จะปลูกในปริมาณจำนวนเยอะที่เพียงพอต่อการส่งขายให้กับบริษัทหรือไม่

ตอบ : ยังไม่เพียงพอ แต่ก็ได้ผลผลิตที่เยอะตามเป้าหมายที่บริษัทคาดไว้

คำถาม : ในพื้นที่หมู่บ้านใกล้เคียง ได้เข้ามาร่วมรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงด้วยหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี เนื่องจากโครงการร้อยใจรักษ์ มีเป้าหมายที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในบริเวณพื้นที่ของโครงการฯ ให้ประสบผลสำเร็จก่อน หากในอนาคตข้างหน้าประสบผลสำเร็จแล้ว โครงการถึงจะขยายไปในพื้นที่อื่นที่สนใจจะเข้าร่วมรวมกลุ่มด้วย

คำถาม : มีวิธีการบังคับให้ผลผลิตมะม่วงออกนอกฤดูกลางหรือไม่ เพื่อผลผลิตจะได้มีราคาสูงขึ้น

ตอบ : มี แต่ต้นทุนในการผลิตค่าปุ๋ยจะสูงกว่าปล่อยให้ออกตามธรรมชาติ ซึ่งตอนนี้โครงการฯ กำลังคิดค้นหาวิธีที่จะทำให้มะม่วงออกนอกฤดูกลางโดยให้ประหยัดต้นทุนให้ได้มากที่สุด

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (1ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ การให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดิน และปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสูตร

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมอะไรบ้าง

ตอบ : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมหลัก ได้แก่ ชีว 200 กิโลกรัม ไชคอง 10 กิโลกรัม กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กิโลกรัม และปุ๋ยยูเรีย 2 กิโลกรัม นำมาผสมในน้ำ และเอามาโรยบนชีวะ แบ่งใส่ถุงพลาสติกใสถุงละ 10 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ สามารถนำออกมาใช้ได้

คำถาม : 1 ไร่ 1 แสน เป็นแผนเป้าหมาย หรือ เป็นมูลค่าผลผลิตที่ขายได้

ตอบ : 1 ไร่ 1 แสน คือแผนการคำนวณมูลค่าผลผลิต โดยการใช้นวนคิด การทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นการนำผลผลิตในแปลงมาใช้ในครัวเรือน เหลือจากครัวเรือน คือการนำมาขายเพื่อสร้างรายได้เพิ่มในครัวเรือน

คำถาม : ข้าวสายพันธุ์โอโต มีการตัดต่อหรือการดัดแปลงพันธุกรรมหรือไม่

ตอบ : ไม่มีการตัดต่อหรือการดัดแปลงพันธุกรรม โดยข้าวสายพันธุ์โอโตเป็นสายพันธุ์ดั้งเดิม และพื้นที่นี้ปลูกข้าวสายพันธุ์โอโตโดยเฉพาะ จึงมั่นใจได้ว่าข้าวจะไม่มีการปนเปื้อนกับข้าวสายพันธุ์อื่นอย่างแน่นอน

คำถาม : ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก นำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายที่ตลาดชุมชน อีกทั้งโครงการยังเป็นศูนย์กลางในการหาตลาดจากแหล่งตลาดภายนอกเพื่อรับซื้อผลผลิตให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

คำถาม : ระยะการเก็บเกี่ยวข้าวสายพันธุ์นี้ อยู่ในช่วงอายุเท่าใด

ตอบ : อายุการเก็บเกี่ยวอยู่ที่ประมาณ 3 เดือน ถึง 3 เดือนครึ่ง

คำถาม : ที่นาของชาวบ้านในบริเวณโครงการร้อยใจรักษ์ ปลูกข้าวโดยวิธีใด

ตอบ : ใช้วิธีการปลูก 2 วิธี คือ การทำนาหว่าน และการดำนา

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบล การส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร การตั้งกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การหมักอาหารหอยกกล้วยหมัก 1 ครั้ง ใช้ได้กี่วัน

ตอบ : อัตราส่วน 1 ถึง 200 ลิตร จะเหมาะกับหมู ไก่ และเป็ด 5 ตัว เฉลี่ยกินตัวละ 1 กก. กินได้ 20 วัน

คำถาม : หมูดำดอยตุง คือหมูพันธุ์เดียวกันกับหมูพันธุ์เหมยซานใช่หรือไม่

ตอบ : หมูดำดอยตุง เป็นหมูพันธุ์ผสม ระหว่างพันธุ์เหมยซาน 60% ดุริโอก 20% และ หมูดำพื้นบ้าน 20%

คำถาม : หมูเหมยซานพันธุ์แท้ สามารถจัดหาซื้อได้จากแหล่งใด

ตอบ : หมูเหมยซาน แนะนำให้ซื้อที่ดอยตุง ซึ่งจะมีสำหรับการจำหน่าย และสายพันธุ์แท้จากประเทศจีน

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ

กล่าวก่อนมีโครงการฯ เข้ามา ในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด ซึ่งอยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตเป็นอันมาก หลังจากโครงการฯ เข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยส้าน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการ คือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอเม่อาย ได้เกริ่นนำ

โครงการร้อยใจรักษ์ และการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการฯ รวมไปถึงการยกตัวอย่างปัญหา ยาเสพติด และการประชุมตั้งกฎระเบียบชุมชนในเรื่องของผู้เสพยาเสพติด มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาทและส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ทั้งนี้ ได้กล่าวถึงหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมฯ จากบทบาทของ ภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

คำถาม : กรณีที่มีคนในหมู่บ้านอื่นมาทำร้ายร่างกาย หรือทำผิดกฎระเบียบในหมู่บ้าน เมื่อเกิดเหตุแล้วไม่ได้รับความร่วมมือในการนำผู้ก่อเหตุจากหมู่บ้านอื่นมาเจรจา เสียค่าปรับ ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่ส่วนใหญ่ผู้เสียหายจะไปร้องเรียนกับตำรวจ จึงทำให้เรื่องไปจบลงที่โรงพัก โดยผู้กระทำผิดจะไปยินยอมเสียค่าปรับที่โรงพัก เพราะเนื่องจากว่าจะเสียค่าปรับน้อยกว่าการบังคับใช้กฎระเบียบของหมู่บ้าน

ตอบ : วันที่ทำการประชุมหมู่บ้านในพื้นที่โครงการฯ ทางอำเภอจะเชิญตำรวจไปร่วมประชุมรับฟังด้วย และทำข้อตกลงกันว่าเมื่อเวลาเกิดเหตุ แล้วมีการแจ้งความกับตำรวจ ให้ตำรวจนำกฎระเบียบของหมู่บ้านมาบังคับใช้ก่อน หากไม่สามารถบังคับใช้ได้ คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ยอมความกัน ถึงจะค่อยส่งให้เป็นหน้าที่ของตำรวจดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : ยาบ้าจำนวนหนึ่งถุง มียาบ้าจำนวนกี่เม็ด

ตอบ : นายส่องแสง : ยาบ้าหนึ่งถุง มี 200 เม็ด

คำถาม : มีวิธีการจัดการกับอาการอยากยา หรือลงแดงอย่างไรในช่วงที่ตัดสินใจเลิกยาเสพติด

ตอบ : นายมานิตย์ : ช่วงแรกๆ มันจะทรมานประมาณ 3-4 วันหลังการใช้ยาเสพติด แต่ถ้าร่างกายและใจของเราต่อต้าน และสู้กับมันจะหลุดพ้นและผ่านไปได้

คำถาม : ฝิ่นหรือยาบ้าที่นำมาเสพเป็นถุง มีตราสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์หรือไม่ แต่ละชนิดกลิ่นและรสชาติแตกต่างกันหรือไม่

ตอบ : นายส่องแสง : ฝิ่นไม่มีตราสัญลักษณ์ จะมีลักษณะเป็นก้อน แต่ยาบ้า มีตราสัญลักษณ์ที่หลากหลาย แต่ชนิดกลิ่นและรสชาติแตกต่างกัน มีให้เลือกแล้วแต่ความชอบส่วนตัว

คำถาม : มีวิธีการป้องกันหรือแนวทางอย่างไรในการไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือผู้ได้รับการบำบัดกลับไปเสพซ้ำ

ตอบ : นายมานิตย์ : สังคมหรือชุมชน หมู่บ้านต้องให้โอกาส ไม่ประณามผู้ติดยาเสพติด เพราะการประณามเขาว่าซึ่ยาอาจจะกระตุ้นให้กลับไปใช้ยาซ้ำอีก ไม่ควรทอดทิ้งเขา ผู้นำชุมชน หรือส่วนราชการควรที่จะเข้าหาพูดคุยอย่างเป็นมิตร สอบถามปัญหาเพื่อช่วยหาทางแก้ไข สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การขจัดสภาพแวดล้อมโดยการปิดล้อมตรวจค้นที่อยู่อาศัยของผู้เสพ ไม่ให้ผู้เสพอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งอาจจะกลับไปเสพซ้ำอีก

คำถาม : เส้นทางนำเข้า แหล่งพักในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดมาจากที่ใด และเคยเห็นโรงงานหรือแหล่งผลิตหรือไม่

ตอบ : นายส่องแสง : จากแหล่งพักเมืองยอน สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า เคยเห็นแหล่งผลิต แต่เราไม่สามารถเข้าไปถึงแหล่งผลิตได้

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักเข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาสรสร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูลเพื่อให้เกิดการ

ระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญคือ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

การมอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาร่วมในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือ เพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดพื้นที่แบบองค์รวม แบ่งเป็น 4 ประเภท 1.ป่าใช้สอย 2.ที่เนินเขา 3. ที่ดอน 4.ที่นา
2. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อรองราคาผลผลิตจากพ่อค้าคนกลาง
3. ปลูกไม้ยืนต้น เช่น จั้วดอกแดง เหลืองอินเดีย หางนกยูง เพื่อความสวยงามและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง อัตราการไหลของน้ำ
5. การมีส่วนร่วมสร้างการเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน
6. การปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เพื่อความสวยงามในพื้นที่ และให้ร่มเงาแก่ต้นกาแฟ ได้แก่ จั้วดอกแดง หางนกยูง และเหลืองอินเดีย
7. การใช้ระบบกัลกน้ำ
8. การบริหารจัดการและดูแลน้ำโดยคณะกรรมการน้ำ
9. การประชาคมชาวบ้าน
10. การบูรณาการการทำงานร่วมกันของชาวบ้านกับภาครัฐ
11. ป้ายหมัก PR และฮิวมิค
12. การคิดเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี
13. การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อขายข้าวในราคาที่สูงขึ้น
14. วิธีปลูกข้าวโดยการหว่านและดำทีละต้น เพื่อให้ข้าวแข็งแรง
15. การเพิ่มผลผลิตข้าวโดยใช้สารชีวภัณฑ์
16. การปลูกพืชแบบผสมผสาน 3 ระยะ คือ ระยะสั้น กลาง และระยะยาวในแปลงเดียวกัน
17. การทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย
18. การเลี้ยงสัตว์ หมูดำดอยตุง ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์
19. ทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ กองทุนยา กองทุนอาหาร กองทุนพันธุ์สัตว์ และกองทุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
20. การทำอาหารหมักจากต้นกล้วยสับ และหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล
21. การพัฒนาพันธุ์หมูดำดอยตุง เทคนิคการเลี้ยงสัตว์และการดูแล

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. อนุรักษ์ป่าไม้ในพื้นที่
2. จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เป็นรูปธรรม
3. ส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. องค์ความรู้ในการเลือกคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว
5. การตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มราคาผลผลิตข้าวเปลือก
และเป็นการลดต้นทุนการผลิต
6. ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
7. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี
8. การนำเศษวัชพืชหมักกับปุ๋ยหมัก เพื่อเป็นอาหารปลา
9. การทำแปลงตอนในบ่อปลาสำหรับการให้อาหารปลา
10. ระบบกักน้ำเพื่อประหยัดต้นทุนการใช้น้ำมันเพื่อสูบน้ำ
11. การทำอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์
12. การบริหารจัดการน้ำโดยการติดตั้งมิเตอร์

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกล้วย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.643	5.357	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	67.857	32.143	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	66.071	32.143	1.786	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	85.714	14.286	-	-
วิทยากรมีความรู้	89.286	10.714	-	-
สถานที่อบรม	91.071	7.143	1.786	-
สถานที่พัก	82.143	16.071	1.786	-
อาหารและเครื่องดื่ม	96.429	3.571	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จาก 57 คน